

Parlem de sexualitat i VIH/sida: promoció d'una sexualitat saludable

Avaluació de satisfacció

Barcelona 2011

SUMARI

INTRODUCCIÓ.....	3
MÈTODE.....	4
RESULTATS	6
PREGUNTES OBERTES.....	12
CONCLUSIONS.....	13
AGRAÏMENTS.....	13

INTRODUCCIÓ

SIDA STUDI compta amb una experiència de més de 12 anys d'intervenció als centres educatius de Secundària i als centres especials de treball, mitjançant les accions educatives per a la promoció de la salut sexual i adaptant la metodologia i els continguts segons el perfil i les característiques del grup a qui s'adreça. Aquesta tasca es realitza des d'una perspectiva comunitària i amb el suport del Centre de Documentació i Recursos Pedagògics (CDRP) en VIH/sida, que ens permet disposar d'un ampli ventall de recursos pedagògics que s'adaptin a la realitat específica de cada centre i al públic destinatari.

Fruit d'aquesta trajectòria, el 2009 vàrem organitzar una reunió d'experts i expertes en l'àmbit de les persones amb discapacitat intel·lectual per tal d'avaluar la tasca feta fins al moment, detectar les necessitats més importants i conèixer millores a introduir. Les principals conclusions de la trobada van ser la necessitat d'oferir educació afectiva i sexual a les persones amb discapacitat i l'enorme buit pel que fa a recursos de suport existents en l'acompanyament del col·lectiu en aquesta temàtica.

Per donar resposta a aquesta situació, des de **SIDA STUDI** hem generat una acció educativa de sis sessions que permeten abordar aspectes fisiològics, emocionals i socials de gran rellevància per al creixement personal de les persones amb discapacitat. Al mateix temps, oferim sessions de formació per als/a les professionals del camp de la discapacitat i per a pares i mares, partint de la realitat que moltes vegades les persones més properes no contempen la dimensió sexual de les persones amb discapacitat i la seva necessitat de rebre informació, educació i orientació en aquest camp.

L'ENTITAT

SIDA STUDI, ONG creada l'any 1987 a Barcelona, treballa en la capacitat de les persones per prevenir el VIH/sida i reduir l'impacte individual i social del virus en un marc de respecte dels drets humans. Per fer-ho, treballa entorn a dos àmbits: la informació i la prevenció.

El primer àmbit d'actuació, **la informació**, es plasma a través del Centre de Documentació i Recursos Pedagògics, l'única biblioteca especialitzada en VIH/sida de l'estat i que s'ha convertit en una eina de suport de primer ordre per a les administracions, per als professionals de l'educació i de la salut, per als estudiants i per a les entitats socials que treballen en el camp de l'educació sexual.

El segon, **la prevenció**, es configura a través de les nostres accions educatives de promoció d'una sexualitat saludable i de prevenció del VIH, accions que es focalitzen prioritàriament en la població adolescent, les persones discapacitades i les seves famílies. En aquest sentit, les activitats educatives i formatives de l'entitat es consideren un referent en l'àmbit de la prevenció del VIH pel seu bagatge de més de 15 anys d'accions educatives per a la promoció de la sexualitat saludable, pel seu enfocament positiu de la vivència de la sexualitat i la capacitat de les possibles situacions de risc (com el VIH/sida, altres infeccions de transmissió sexual o els embarassos no planificats) i per la permanent recerca de millora de les seves intervencions gràcies a les avaluacions (de procés i resultat), que permeten adaptar-se millor a les necessitats de cada època.

MÈTODE

Al present document, descriurem els resultats obtinguts a partir de l'anàlisi d'un qüestionari autoadministrat als/a les participants que es pot omplir de forma voluntària i anònima en finalitzar l'acció educativa "**Parlem de sexualitat i VIH/sida**". Aquest qüestionari té com a finalitat conèixer l'opinió dels/les participants respecte a la intervenció realitzada i així poder millorar les nostres intervencions i adaptar-les a les demandes reals dels/de les usuaris/es.

Es tracta d'un qüestionari creat *ad hoc* i format per 14 ítems, 11 dels quals s'avaluen mitjançant una escala de tipus Likert de 3 punts (d'1 gens a 3 molt), dissenyada amb icones gràfiques (emoticones), que faciliten la comprensió als/a les participants. El qüestionari avalua la intervenció de forma general, però també aspectes més concrets com la satisfacció dels/les joves amb la intervenció, la utilitat dels aspectes treballats, l'interès que això els hi representa, la participació del seu grup de companys/es, el temps dedicat al taller, la informació rebuda, la metodologia emprada pels/per les professionals a l'hora de desenvolupar aquesta temàtica i la influència de la intervenció en els seus coneixements i les seves actituds. Per últim, s'inclouen 3 ítems de tipus obert als quals els/les joves poden expressar els seus suggeriments per a futures intervencions, els aspectes més positius i aquells que cal millorar o consideren menys rellevants en aquest taller.

Amb això, es recull informació útil per a poder realitzar noves activitats dirigides a resoldre els seus dubtes i a treballar aquells aspectes que els/les nois/es consideren més rellevants per a la promoció de la sexualitat saludable i l'educació socioafectiva, per tal de promoure comportaments i actituds positives que facilitin aquest procés.

Totes les dades van ser analitzades amb el programa estadístic SPSS versió Windows.

S'ha realitzat un anàlisi de freqüències, no s'ha realitzat cap anàlisi estadístic més exhaustiu degut a la mostra tan reduïda.

Dins de l'exposició de les dades obtingudes a partir de l'anàlisi estadístic de les diferents variables, s'han inclòs les inferències raonades de cada variable amb la finalitat de facilitar la compressió de les dades.

PROGRAMA

Parlem de sexualitat i VIH/sida: promoció d'una sexualitat saludable

Públic destinatari: persones amb discapacitat intel·lectual lleu, majors de 18 anys.

Durada: 6 sessions de 2 hores (adaptable a la demanda).

Nombre màxim de participants: 12 – 15 persones amb capacitats cognitives i comunicatives semblants.

Ponents: parella pedagògica (educador/a).

Reunió de preparació: abans de realitzar la intervenció, els/les professionals de **SIDA STUDI** es reuneixen per a conèixer la realitat específica dels/les participants i per a adaptar els continguts i la metodologia a seguir.

Reunió d'avaluació: un cop finalitzada la intervenció, els/les professionals de **SIDA STUDI** presenten un informe als/a les responsables del grup.

Els principals objectius són:

- Presentar la sexualitat des d'una visió àmplia que tingui en compte els aspectes culturals, socials i biològics que hi poden influir.
- Treballar la prevenció del VIH i altres ITS de forma positiva des del marc de la promoció de la salut, tant des de la seva vessant emocional com física, prenent la responsabilitat individual com a punt de partida.
- Construir un concepte de sexualitat des del respecte de les pròpies decisions, sensacions i desitjos.
- Destacar la importància de la capacitat d'escolta, de la comunicació i del respecte en les relacions interpersonals.
- Donar una informació bàsica i útil sobre el funcionament dels òrgans sexuals, l'embaràs i els mètodes anticonceptius.

RESULTATS

Han participat a la intervenció un total de 12 persones (5 dones i 7 homes), amb una edat mitjana de 39,75 anys (SD 5,51), fluctuant entre els 27 anys del més jove fins als 48 anys del més vell.

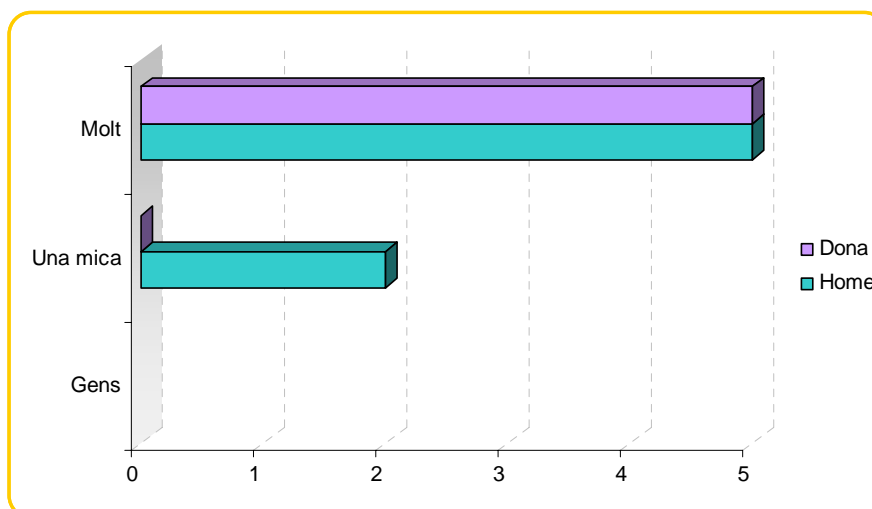
Recordem que, per a la interpretació dels resultats, aquests **s'ofereixen en nombres absoluts**, no percentatges. Això ha estat així a causa del baix volum de la mostra. A més, d'aquesta manera es facilita la lectura dels resultats.

Presentem els següents resultats, indicant en primer lloc l'ítem que cada participant respon, i seguidament la gràfica que recull les respostes donades. Totes les dades estan desglossades per sexes, però no hem calculat indicadors de significança donat el nombre de la mostra.

Gràfic 1. Valoració global (N)

En general, tots els/les participants consideren que els ha agradat molt participar al taller, únicament hi ha 2 homes que consideren que ha estat força interessant, però que ells no hi volien assistir.

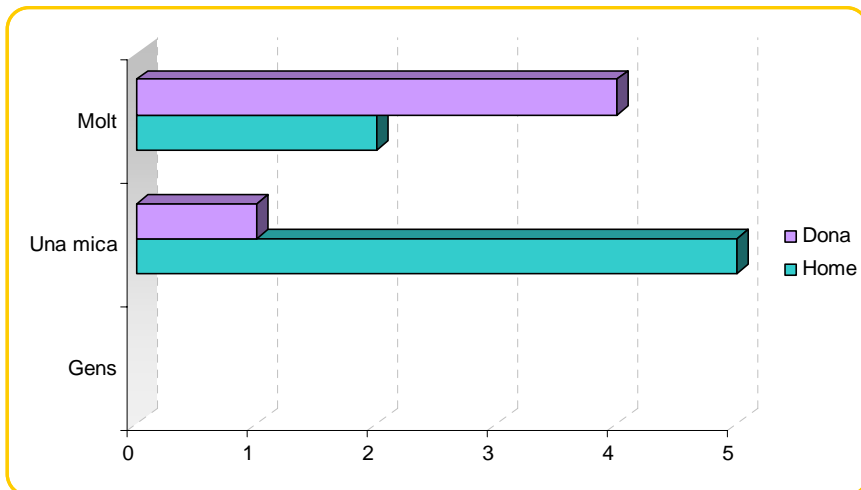
En general, l'activitat m'ha agradat

Gràfic 2. Durada de la intervenció (N)

Com es pot observar al gràfic, les dones valoren millor la durada de la intervenció que els homes del grup.

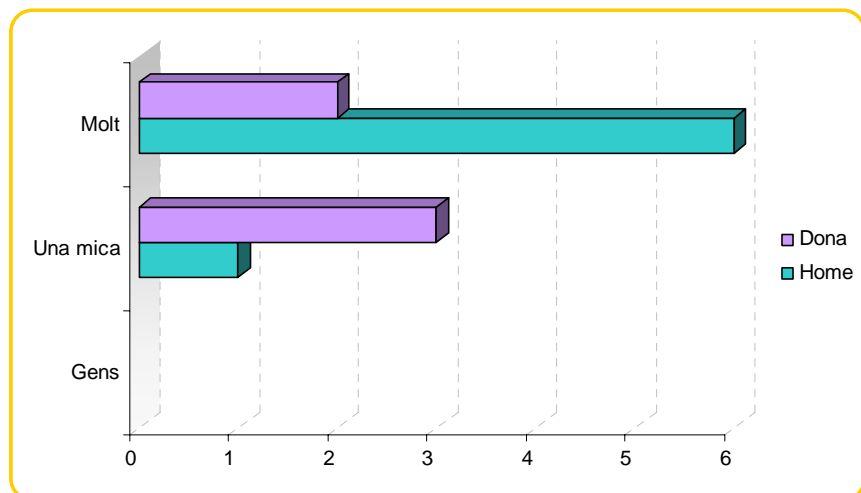
M'agrada la durada de l'activitat

Gràfic 3. Participació dels/de les companys/es (N)

Els homes consideren que la participació del grup a les activitats proposades ha estat molt bona, en canvi les dones es posicionen entre regular i bona.

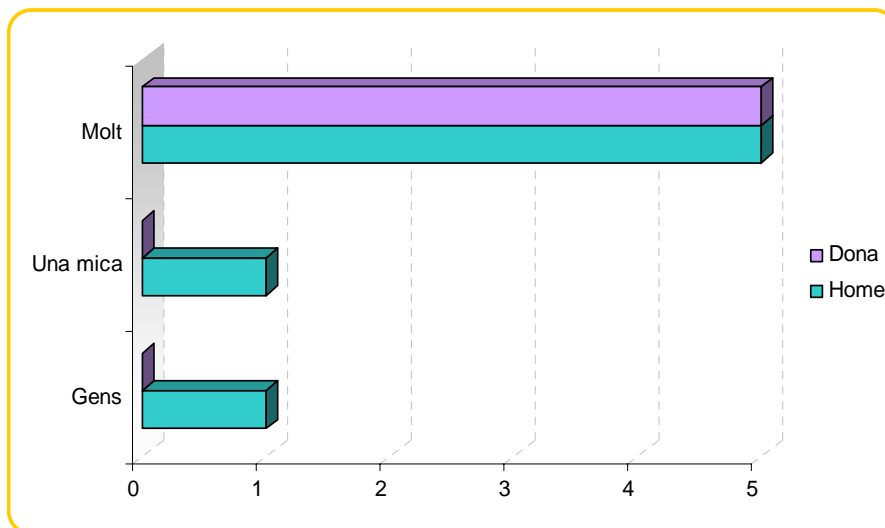
M'agrada com els companys i les companyes han participat

Gràfic 4. Interès pels temes treballats (N)

Gairebé tothom està d'acord en què els temes treballats han estat interessants, una altra vegada observem com un parell d'homes -aquells que no volien participar al taller- consideren que *no ha estat gaire interessant*.

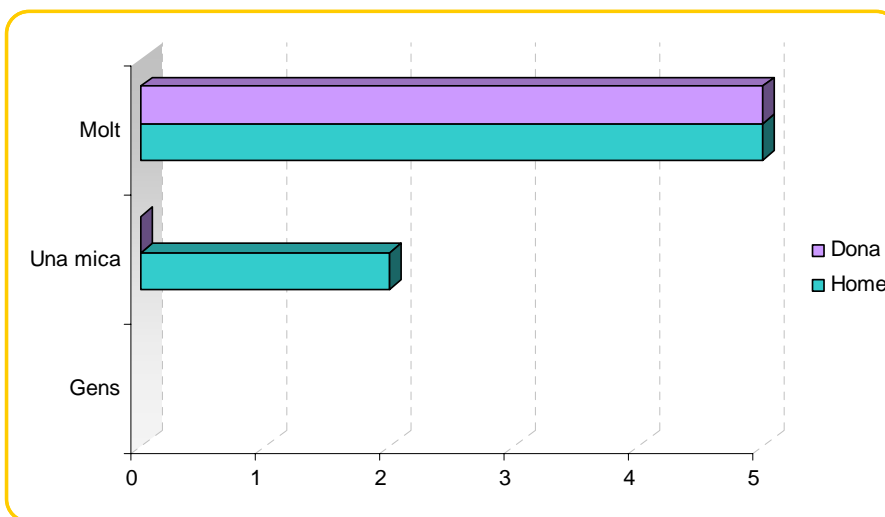
M'han interessat els temes

Gràfic 5. Claredat de l'exposició (N)

Els/les participants consideren que l'educador/a exposava bé els temes i que era molt fàcil entendre tot el que s'havia explicat al llarg de les 6 sessions.

Les explicacions han estat clares

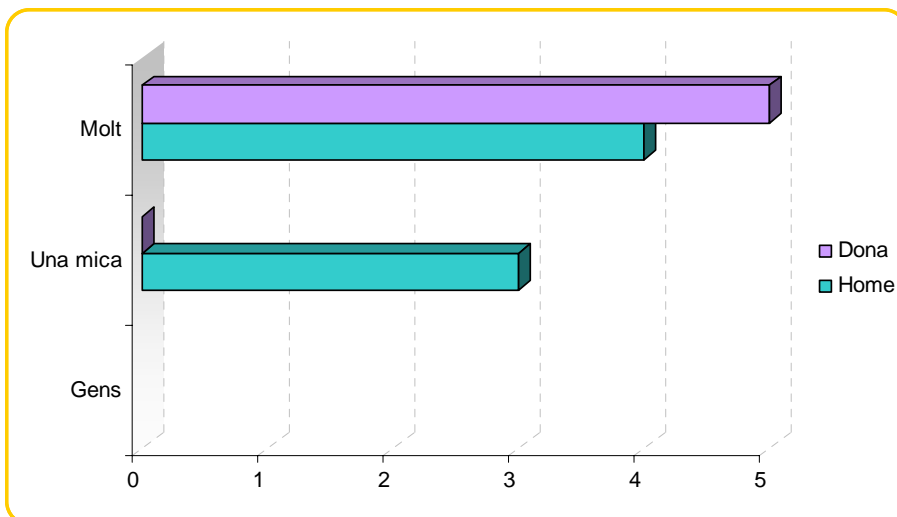

Gràfic 6. Aprenentatges nous (N)

Totes les dones consideren que participar en aquest taller els ha aportat nous coneixements respecte a la salut sexual. En els homes, les respostes es mostren més variables, alguns consideren que han après alguna cosa, mentre d'altres consideren que han après molt.

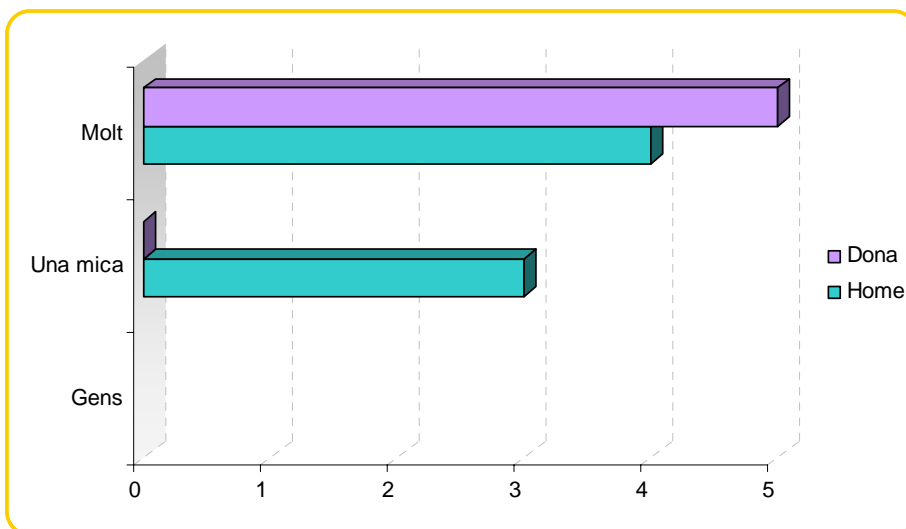
He après coses noves

Gràfic 7. Dubtes aclarits (N)

Com observem a la següent gràfica, les noies consideren que la intervenció els ha servit per poder aclarir tots aquells dubtes que tenien vers la sexualitat, mentre alguns homes consideren que aquests dubtes no han estat del tot aclarits un cop finalitzada la intervenció.

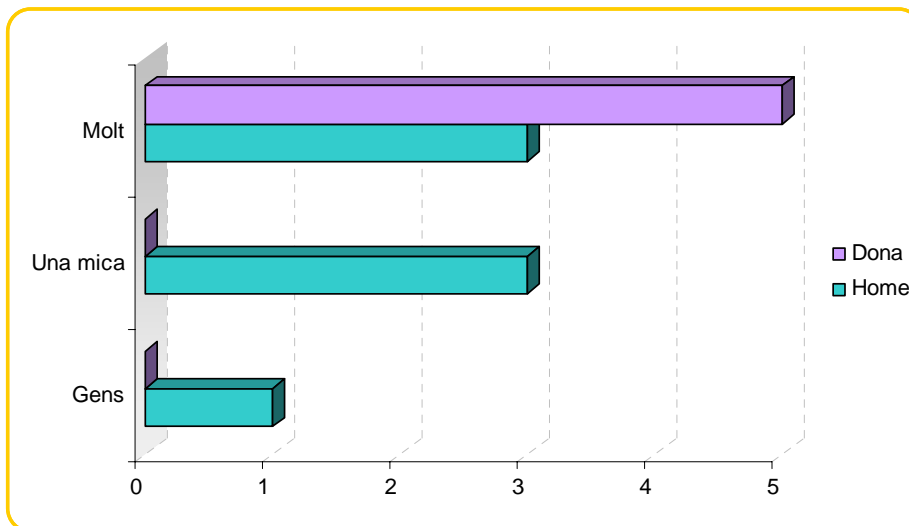
He aclarit dubtes

Gràfic 8. Reflexió sobre salut sexual (N)

Les dones opinen que aquest taller els farà reflexionar sobre la seva pròpia vivència de la sexualitat, mentre que alguns dels homes consideren que això no els ha fet reflexionar sobre la seva sexualitat i la forma de viure-la.

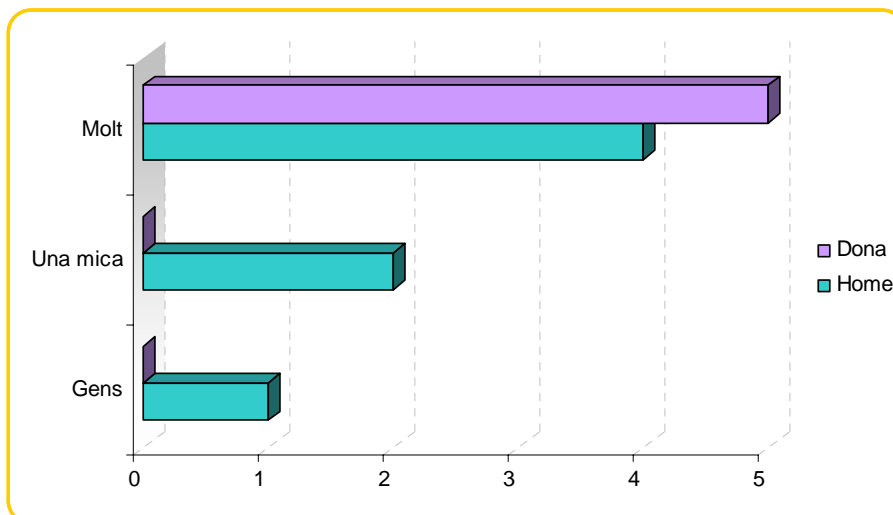
L'activitat m'ha fet pensar i reflexionar sobre coses de la sexualitat que abans no havia pensat

Gràfic 9. Utilitat de la informació rebuda (N)

Pel que fa a la informació rebuda, les dones tornen a considerar-la molt adient i que està molt bé, mentre alguns homes consideren que no podran treure molt profit a aquesta informació i en alguns casos verbalitzen que ja disposen d'ella.

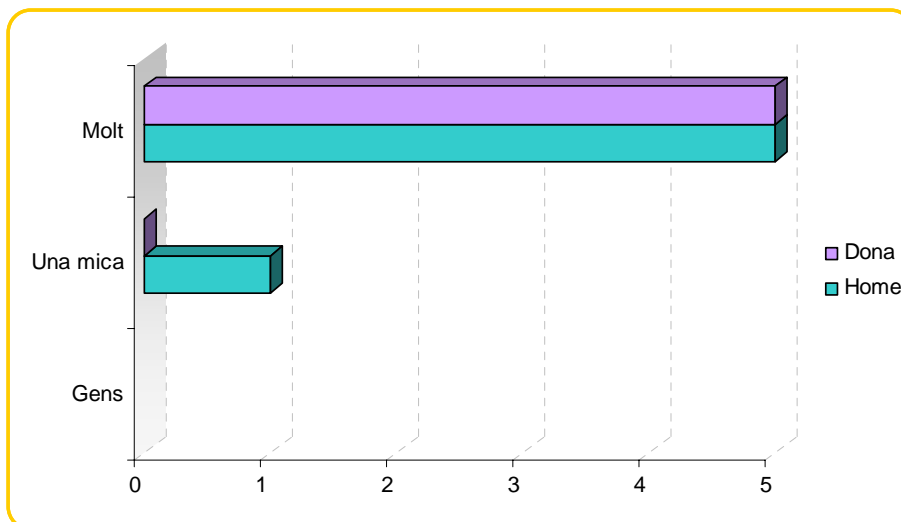
La informació em serà útil a la meua vida

Gràfic 10. Activitats realitzades i metodologia utilitzada (N)

Tot el grup de participants valora positivament la metodologia emprada per l'educador/a, les dinàmiques i les activitats que han proposat per a poder assolir els coneixements/aspectes treballats.

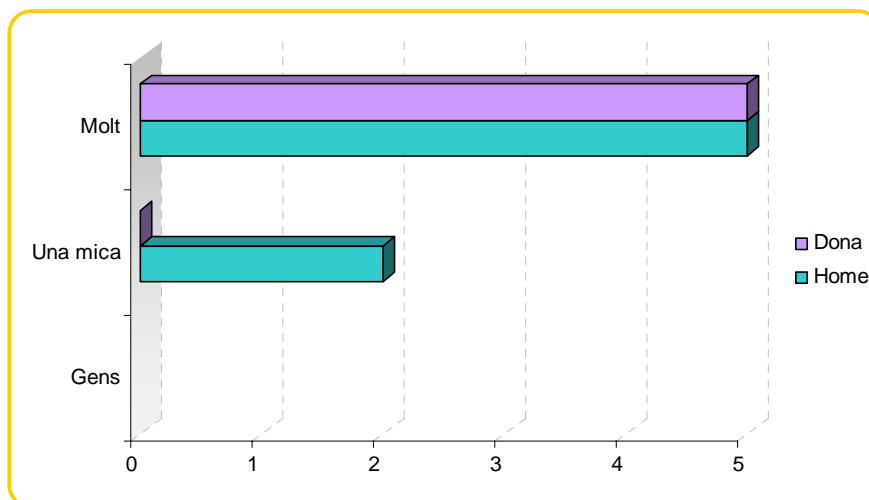
M'agraden les activitats que hem fet i la manera com m'ho han explicat

Gràfic 11. Actuació per part dels/de les professionals (N)

De la mateixa manera, consideren que la intervenció per part dels/de les professionals ha estat molt bona i ha facilitat aquest clima de confiança que fa possible parlar d'aquest temes amb naturalitat, participar al grup i debatre sobre la salut sexual.

M'ha agradat la forma d'escoltar i comunicar-se dels professionals

PREGUNTES OBERTES

Els/les participants destaquen la naturalitat dels/de les professionals a l'hora de parlar d'aquest tema. Pel que fa a la possibilitat d'obrir l'opció de resposta a la pregunta de què els ha agradat, fan èmfasi en:

- Les relacions de parella
- La sexualitat no només centrada en "com funciona la penetració", posar nom i emoció al concepte de sensualitat.
- Els possibles aspectes relacionats amb pràctiques sexuals desprotegides.
- El tema del VIH/sida.

Únicament una persona va valorar algun aspecte com a negatiu, el fet de parlar del VIH/sida.

Respecte a quina informació els hi agradaria treballar, consideren que s'ha d'ampliar més la informació sobre el VIH/sida, la sexualitat i l'embaràs. Ens crida l'atenció que consideren que s'hauria d'incloure al taller informació sobre la menopausa i informació sobre el part. Aquesta darrera es podria fer a partir d'un vídeo on es veiés tot el procés de desenvolupament del nadó i versar sobre com saber si un bebè pot estar infectat pel virus del VIH.

Per últim, opinen que s'hauria de treballar més amb materials audiovisuals i fins i tot amb ninots de mostra per tal de poder exemplificar les explicacions.

CONCLUSIONS

Els resultats mostren una molt bona valoració ens tots els aspectes per part dels/de les participants, valorant la intervenció rebuda com a molt positiva dins del marc de la seva educació i considerant de gran utilitat tots els aspectes treballats en la mateixa. Únicament s'observen algunes dades amb pitjors qualificacions que coincideixen amb els participants que van verbalitzar la seva obligatorietat a formar part d'aquest grup. Des de **SIDA STUDI**, sempre considerem fonamental la voluntarietat dels nostres tallers perquè mostrar un interès ja serà un gran pas per després promoure un possible canvi en la seva intencionalitat o la seva conducta.

Al llarg de tot el document, hem desglossat la informació en funció del sexe i encara que no s'ha realitzat un anàlisi estadístic que ens doni la significança de les dades (donat el baix volum mostrat), podem observar com existeixen diferències entre noies i nois. Aquest fet reforça el nostre interès per treballar la perspectiva de gènere de forma transversal al llarg de totes les nostres intervencions. A més, com a possibles millores de futur, es podria valorar la possibilitat de realitzar algunes de les sessions separant els participants per sexes; d'aquesta manera, es podrien treballar aquests aspectes més diferenciats a cadascun dels col·lectius.

També convé destacar que es tracta d'una avaluació pilot d'aquest col·lectiu, ja que fins ara no s'havia treballat amb aquest tipus d'avaluacions sobre la prevenció del VIH/sida en persones amb discapacitat. Donat el gran nombre de respostes, valorem la possibilitat de realitzar avaluacions de resultats amb aquest col·lectiu.

És per aquest motiu que es recomana continuar realitzant aquest tipus d'intervencions al centre en l'àmbit de la salut sexual, per tal de poder facilitar als/a les participants un espai d'informació i reflexió sobre la seva salut sexual.

D'altra banda, des de **SIDA STUDI** som conscients que la nostra intervenció és de caràcter puntual i donem el nostre suport per a qualsevol necessitat o consulta que volguéssiu realitzar.

AGRAÏMENTS

Volem agrair al Centre Especial de Treball on **SIDA STUDI** ha portat a terme la seva intervenció i de forma molt especial, a tots els/les participants que han tingut la paciència d'omplir el qüestionari.

Per últim, agrair a l'Ajuntament de Barcelona el seu finançament.